

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2023.12.14>
УДК 330.322

Олена Юрїївна КРАСОВСЬКА

д.е.н., професор, Національний технічний університет "Дніпровська політехніка"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0618-339X>
e-mail: kras@i.ua

Ольга Євгенівна ЧАТЧЕНКО

к.е.н., доцент кафедри, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8847-4232>
e-mail: chat@i.ua

Ірина Миколаївна КИРЧАТА

к.е.н., доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0270-1586>
e-mail: kirc_irina@gmail.com

Надія Василівна АНТИПЕНКО

д.е.н., професор, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4132-4709>
e-mail: n.v.antipenko@gmail.com

МЕНЕДЖМЕНТ "ЗЕЛЕНИХ" ІНВЕСТИЦІЙ В УМОВАХ НОВОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ АРХІТЕКТОНІКИ

У статті розглянуто особливості «зелених» проєктів сучасної природоохоронної глобальної архітектури. Метою статті є дослідження концепції менеджменту «зелених» інвестицій. Здійснено статистичний аналіз інвестування в «зелені» проєкти у глобальному виміру за 2015-2022 рр. у галузях для забезпечення цілей сталого розвитку. Констатовано пріоритет «зелених» інвестицій у відновлювану енергію як складника галузі для забезпечення цілей сталого розвитку. Визначено кількість зростання робочих місць енергетичного сектору чистої енергетики до 2030 р. у світовому масштабі.

Ключові слова: «зелена» інвестиція, «зелений» проєкт, відновлювальна енергія, менеджмент, торгівля, сталий розвиток

ВСТУП

Зменшення забруднення навколишнього середовища сприяє сталому економічному та соціальному розвитку країни. Підприємства можуть приймати належні рішення на основі різних функцій зелених фінансових інвестицій. Тому рішення «зелених» фінансових інвестицій сприяють досягненню сталого економічного розвитку підприємств, зміцненню охорони навколишнього середовища та належного поведіння з відносинами між людьми та природою.

Т.В. Пімоненко на основі емпіричних розрахунків (на прикладі країн ЄС) визначила, що зростання обсягу зелених інвестицій призводить до зниження викидів парникових газів (3%), до зростання питомої ваги відновних джерел енергії у загальному енергоспоживанні (6%), до зростання ВВП (6%) [1]. У зв'язку з цим необхідним є застосування досвіду країн ЄС з розроблення системи мотиваційних інструментів залучення зелених інвестицій [1].

Н.В. Захарченко та Н.В. Борисенко проаналізували «зелені» проєкти, які працюють в інших державах. Ними запропоновано можливі шляхи впровадження подібних проєктів на території України [2], й зокрема встановлено, що перспективним є розвиток економічно ефективних та екологічно безпечних виробництв, активізація інвестування, впровадження інновацій [2].

Т.В. Орехова та М.М. Роздобудько зробили висновки про те, що ключовою ознакою «зелених» інвестицій постає відновлення екосистеми та охорона довкілля [3]. На основі аналізу тенденції визначено, що має місце явище озеленення економіки, а також спостерігається приріст інвестиційної привабливості досліджу-

ваної сфери діяльності [3].

В.В. Блага та О.В. Попадинець визначили основні показники ефективності еко-інноваційних інвестиційних проєктів. Ними обґрунтовано обсяг ринку переробки автопокришок в Україні, розроблено бізнес-план інвестиційного проєкту з урахуванням особливостей підприємства-інвестора, сформовано показники ефективності проєкту та можливі фактори, які будуть впливати на подальший розвиток еко-інноваційного інвестиційного проєкту, вдосконалено метод розрахунку кількості певного типу відходів та оцінено можливості його застосування для визначення сировинної бази у розробленні проєкту інноваційного розвитку підприємства [4].

Л.О. Рибіна та А.П. Адаменко констатували, що зацікавленість бізнес-сектору у спрямуванні інвестицій у «зелені» проєкти має бути підтримано та стимульовано з боку уряду у вигляді створення в країні інвестиційного клімату, тобто відповідного законодавчого, інформаційного та мотиваційного забезпечення [5]. Авторки відокремили серед заходів такого забезпечення, які застосовуються в інших країнах і показали позитивний ефект від їх впровадження, розширення ринку «зелених» фінансів, впровадження інструментів стимулювання, впровадження спеціальної системи оподаткування зелених фінансових інструментів та відповідних змін у законодавчій базі [5].

Незважаючи на велику кількість публікацій у предметній сфері, потребують подальшого розвитку дослідження саме управління «зелених» інвестицій в умовах нової глобальної архітектури. Це пов'язано з тим, що є певна прогалина в теоретичних та практичних знаннях стосовно менеджменту «зелених» інвестицій.

МЕТА статті – дослідження концепції менеджменту «зелених» інвестицій.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою дослідження є сучасні теорії, концепції, гіпотези управління підприємством. Застосовано контент-аналіз. Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet.

РЕЗУЛЬТАТИ

Контекст навколишнього середовища, суспільства та управління стосується концепції та методу соціального управління з метою повної мобілізації всіх людей та сил для досягнення захисту навколишнього середовища та вирішення соціальних конфліктів, що спричинено екологічними проблемами. Менеджмент «зелених» інвестицій концентровано на необхідності активації соціальних агентів для досягнення цілей самоуправління та охорони навколишнього середовища. Переваги застосування нового навколишнього середовища, соціального та управління в процесі зелених фінансових інвестицій є очевидними. Зокрема, «зелений» менеджмент надає можливість активно запобігти та вирішити конфлікти фінансових інвестицій між підприємствами, що спричинено екологічними проблемами.

Одним з напрямів «зелених» інвестицій є інвестиції у проекти чистої енергії. Незважаючи на те, що інвестиції з відновлюваної енергетики майже втричі збільшилися після прийняття Паризької угоди у 2015 р., більшість грошей надійшли у розвинені країни. Країни, що розвиваються, потребують близько 1,7 трлн дол. [6].

Всесвітній Звіт про інвестиції 2023 р. [6] показує, що понад 30 країн, що розвиваються, досі не зареєстрували великого міжнародного інвестиційного проекту з відновлюваних джерел енергії. І в більшості з 10 країн, що розвиваються, з найвищим рівнем міжнародних інвестицій у відновлювану енергію, інвестиції у відновлювані джерела енергії становлять між десятою та третьою загальних прямих іноземних інвестицій (ППІ). На рис. 1 подано топ-10 країн, що розвиваються, за міжнародними інвестиціями у відновлювану енергію у 2015-2022 рр.

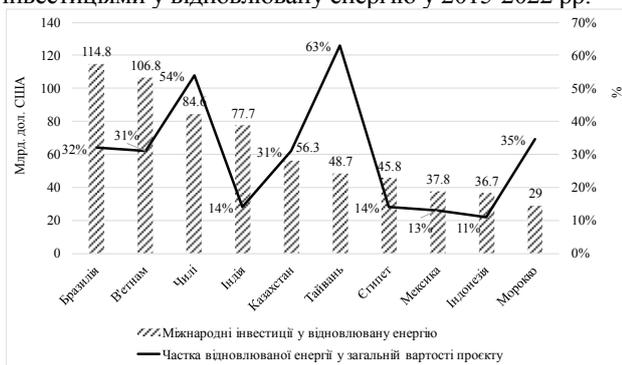

Рис. 1. Топ-10 країн, що розвиваються, за міжнародними інвестиціями в відновлювану енергію у 2015-2022 рр. (побудовано авторами на основі даних [6])

Вартість капіталу є ключовим бар'єром для інвестицій в енергетику в країни, що розвиваються, які сприймаються як більш ризиковані. Партнерства між міжнародними інвесторами, державним сектором та багатосторонніми фінансовими установами можуть

значно знизити вартість капіталу.

Наприклад, залучення міжнародних інвесторів знижує поширення на фінансування боргу на 8 % [6]. Додавання багатосторонніх банків з розвитку (MDBS) знижує його на 10 % [6]. А поєднання двох з урядами в державно-приватному партнерстві зменшує його на 40 % [6].

Хоча більшість країн, що розвиваються, встановили цілі для переходу до стійких джерел енергії, лише третина з них перетворила цілі на інформацію про інвестиційні вимоги.

Міжнародні інвестиції у сектори цілей сталого розвитку (Sustainable development goals – SDG) у країнах, що розвиваються, збільшилися в 2022 р., водночас кількість проектів зросла в інфраструктурі, енергії, воді та санітарії, агропродуктів, охорони здоров'я та освіти.

Але збільшення інвестицій з моменту прийняття SDG у 2015 р. [7] є відносно скромним через слабке зростання в перші роки та різке зниження інвестицій під час пандемії COVID-19.

Незважаючи на зростання, щорічний розрив інвестицій в SDG у країнах, що розвиваються, в 2015 р. збільшився від 2,5 трлн дол. [6]. Збільшення впливає як від неадекватних інвестицій, так і від додаткових потреб (рис. 2).

Енергетичні потреби країн, що розвиваються, оцінюються в 2,2 дол. на рік – складають більше половини розриву [6]. Це стосується інвестицій у виробництво енергії, енергоефективність та низьковуглецеві перехідні технології та джерела. Для води та транспортної інфраструктури наявні також великі прогалини.

Розширення розриву інвестицій у SDG у країнах, що розвиваються, на відміну від позитивних тенденцій, що спостерігаються в інвестиціях на сталого розвитку на глобальні ринки капіталу. Ринок стійких фінансів у 2022 р. зріс на 10 % до 5,8 трлн дол. [6].

Кожен долар інвестицій у відновлювані джерела енергії створює втричі більше робочих місць, ніж у промисловості викопного палива. Міжнародне енергетичне агентство підрахувало [8], що перехід до викидів чисто-нульових призведе до загального збільшення робочих місць енергетичного сектору: близько 5 млн робочих місць у виробництві викопного палива може бути втрачено до 2030 р., за оцінками в чистій енергії буде створено 14 млн нових робочих місць, в результаті чого чистий прибуток – у 9 млн робочих місць.

Близько 7 трлн дол. витрачено на субсидування промисловості викопного палива в 2022 р. [8], зокрема за допомогою явних субсидій, податкових пільг та збитків на охорону здоров'я та навколишнього середовища, які не цінували вартість викопного палива.

Попередня вартість може бути непростою для багатьох країн з обмеженими ресурсами, і багатьом знадобиться фінансова та технічна підтримка для здійснення переходу. Але інвестиції у відновлювану енергію окупляться. Скорочення впливу на забруднення та клімат може врятувати світ до 4,2 трлн дол. на рік до 2030 р. [8].

До того ж ефективні, надійні відновлювані технології можуть створити систему, менш схильну до ринкових потрясінь та покращити стійкість та енергетичну безпеку шляхом диверсифікації варіантів живлення.

Примітки: Інфраструктура (транспортна інфраструктура, виробництво та розподіл електроенергії (крім відновлюваної), телекомунікації). Відновлювальна енергія (установки для виробництва відновлюваної енергії, всі джерела). Вода (забезпечення промисловості та домогосподарств водою та каналізацією). Агропродовольчі системи (сільськогосподарське виробництво та процеси; добрива, пестициди та інші хімікати; НДДКР; технології). Охорона здоров'я та освіта (лікарняні приміщення, шкільні будівлі та інша інфраструктура для надання послуг).

Рис. 2. Міжнародні приватні інвестиційні проекти у цілях сталого розвитку, зміна кількості проектів за 2021–2022 рр. та 2015–2022 рр. (побудовано авторами на основі даних [6])

ВИСНОВКИ

Впровадження прийняття рішень стосовно «зелених» фінансових інвестицій у контексті навколишнього середовища та управління є інноваційною силою для розвитку сучасних підприємств та фінансової галузі, а також важливим кроком для сучасних підприємств для досягнення промислової трансформації та оновлення.

Підприємства можуть лише покращити загальний рівень прийняття інвестиційних рішень, активно засто-

совуючи наукові та розумні методи «зелених» фінансових інвестицій в рамках концепції впровадження захисту навколишнього середовища та політики сталого соціального розвитку.

Отже, рішення «зелених» фінансових інвестицій є ключовим змістом інноваційного розвитку підприємницької галузі, спрямованого на регулювання капіталу пропозиції «зелених» фінансових інвестицій та розвитку до екологічного суспільства.

Список використаних джерел

1. Пімоненко Т.В. Детермінанти підвищення ефективності менеджменту зелених інвестицій. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 1. С. 158–165. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/65.158>
2. Захарченко Н.В., Борисенко Н.В. Механізми фінансування «зелених» інвестицій. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2019. № 65. С. 166–180. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/65.166>
3. Орехова Т.В., Роздобудько М.М. Теоретичні аспекти та основні тенденції розвитку «зелених» інвестицій у глобальному вимірі. *Економіка і організація управління*. 2022. № 1(45). С. 39–46. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.1.4>
4. Блага В.В., Попадинець О.В. Зелені інвестиції як засіб вирішення екологічних проблем суспільства та розвитку національної економіки. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2018. № 20. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/152029>
5. Рыбіна Л.О., Адаменко А.П. Развитие «зеленого» инвестирования в Украине. *Инфраструктура рынка*. 2020. № 42. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/57.pdf
6. World Investment Report 2023. UNCTAD. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023>
7. The Paris Agreement 2015. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement>
8. Renewable energy – powering a safer future 2023. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/climatechange/raising-ambition/renewable-energy>

References

1. Pimonenko T.V. Determinants of increasing the efficiency of green investment management. *Economic Bulletin of the National Mining University*. 2019. Vol. 1. pp. 158–165. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/65.158> (in Ukrainian).
2. Zakharchenko N.V., Borisenko N.V. Mechanisms of financing "green" investments. *Economic Bulletin of the National Mining University*. 2019. Vol. 65. pp. 166–180. URL: <https://doi.org/10.33271/ev/65.166> (in Ukrainian).
3. Orekhova T.V., Rozdobudko M.M. Theoretical aspects and main trends in the development of "green" investments in the global dimension. *Economics and Management Organization*. 2022. Vol. 1(45). pp. 39–46. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2022.1.4> (in Ukrainian).
4. Blaha V.V., Popadynets O.V. Green investments as a means of solving environmental problems of society and development of the national economy. *Problems and Prospects for Entrepreneurship Development*. 2018. Vol. 20. URL: <http://ppb.khadi.kharkov.ua/article/view/152029> (in Ukrainian).
5. Rybina L.O., Adamenko A.P. Development of "green" investment in Ukraine. *Market infrastructure*. 2020. Vol. 42. URL: http://market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/57.pdf (in Ukrainian).
6. World Investment Report 2023. UNCTAD. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2023>
7. The Paris Agreement 2015. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement>
8. Renewable energy – powering a safer future 2023. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/climatechange/raising-ambition/renewable-energy>

Olena KRASOVSKA

Doctor of Economics, Professor, Dnipro University of Technology

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0618-339X>

e-mail: kras@i.ua

Olha CHATCHENKO

PhD in Economics, Associate Professor of department, State University of Information and Communication Technologies

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8847-4232>

e-mail: chat@i.ua

Iryna KYRCHATA

PhD in Economics, Associate Professor, Kharkiv National Automobile and Highway University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0270-1586>

e-mail: kirc_irina@gmail.com

Nadiia ANTYPENKO

Doctor of Economics, Professor, National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4132-4709>

e-mail: n.v.antipenko@gmail.com

MANAGEMENT OF "GREEN" INVESTMENTS WITHIN THE CONTEXT OF THE NEW GLOBAL ARCHITECTONICS

Introduction. The paper examines the features of "green" projects in modern environmental protection global architecture. Reducing environmental pollution contributes to sustainable economic and social development of the country. Businesses can make appropriate decisions based on the various functions of green financial investments. Therefore, "green" financial investment decisions contribute to the achievement of sustainable economic development of enterprises, strengthening of environmental protection and proper management of relations between people and nature.

The purpose of the paper is to study the concept of "green" investment management.

Results. The management of "green" investments is focused on the need to activate social agents to achieve the goals of self-management and environmental protection. The benefits of applying new environmental, social and governance in the process of green financial investment are obvious. The context of environment, society and governance refers to the concept and method of social governance in order to fully mobilize all people and forces to achieve environmental protection and resolve social conflicts caused by environmental problems. A statistical analysis of investment in "green" projects in the global dimension for 2015-2022 was carried out in the industry to ensure sustainable development goals. It was established that the priority of "green" investments in renewable energy as a component of the industry to ensure the goals of sustainable development. The number of job growth in the clean energy sector until 2030 has been determined.

Conclusion. The implementation of green financial investment decision-making in the context of environment and governance is an innovative force for the development of modern enterprises and the financial industry, and an important step for modern enterprises to achieve industrial transformation and renewal. Therefore, the solution of "green" financial investments is the key content of the innovative development of the business sector, aimed at regulating the capital supply of "green" financial investments and development towards an ecological society.

Keywords: "green" investment, "green" project, renewable energy, management, trade, sustainable development